

HUMANITIES INSTITUTE
Feruza Shermatova-Omerani, Ph.D.

BULGAR KIZI / BAKHIANA (1988)
Cengiz Aytmatov (1928–2008)

Kaynakçalar:

Aytmatov, Ch. (1988). Bulgar Kızı: Yeni romandan (A. Jakıpbekov, Çev.). *Ara-Too*, (12), 40–50.
Aytmatov, C. (2022). *Bakhiana* [Audiobook]. [YouTube](#).
Aytmatov, C. (2023). Bulgar Kızı. In *Bulgar Kızı / Talas'ın Kıyısında* (H. S. Seyman, Çev.). Ketebe Yayınları

GENEL BİLGİ

Yazar

Kırgız edebiyatının ve Sovyet dönemi Türk dünyasının önde gelen yazarlarından biri olan Cengiz Aytmatov (1928–2008), Kırgızistan'ın Talas bölgesindeki Şeker köyünde doğmuştur. Babası Törekul Aytmatov, Stalin dönemindeki tasfiyelerin kurbanı olmuş; annesi Nagima Aytmatova ise onu zor koşullar altında yetiştirmiştir. Bu aile geçmişi, Aytmatov'un eserlerinde güçlü anne figürleri, insanın zorluklar karşısındaki direnci ve ahlaki sorumluluk gibi temaların gelişmesinde etkili olmuştur.

Kırgızca ve Rusçayı edebî düzeyde kullanabilen iki dilli bir yazar olan Aytmatov, edebiyat hayatına 1952 yılında *Ak Caan* (*Beyaz Yağmur*), *Tünkü Sugat* (*Gece Sulaması*) ve *Asma Köpürö* (*Asma Köprü*) adlı öykülerle başlamıştır. Edebî başarısını *Betme-bet* (*Yüzyüze*, 1958) ile ortaya koymuş, ardından yayımlanan *Cemile* (*Jamila*, 1959) eseriyle uluslararası tanınırlığa ulaşmıştır.

Povesti gor i stepy (*Dağlar ve Bozkırlar Hikâyeleri*, 1963) adlı öykü derlemesi Lenin Ödülü'ne layık görülmüştür. *Kızıl Cooçuk Calcalım* (*Selvi Boylum Al Yazmalım*), *Boto Köz Bulak* (*Deve Gözü*), *Birinçi Muğalim* (*İlk Öğretmen*) ve *Samançının Colu* (*Toprak Ana*, 1963) gibi eserlerinde ahlaki, toplumsal ve felsefi meseleleri ele almıştır.

Daha sonraki eserleri arasında *Canıbarım*, *Gülsarım!* (*Elveda Gülsarı*), *Ak Keme* (*Beyaz Gemi*), *Erte Cazdagı Turnalar* (*Erken Gelen Turnalar*), *Deñiz Boyloy Cortkon Ala Döböt* (*Deniz Kıyısında Koşan Ala Köpek*), *Kılım Karıtar Bir Kün* (*Gün Olur Asra Bedel*), *Kıyamat* (*Kıyamef*), *Kassandra Tamgası* (*Kassandra Damgası*) ve *Toolor Kulaganda: Kızı kayıp* (*Dağlar Devrildiğinde: Ebedî Gelin*, 2006) bulunmaktadır. Bu yapıtlar, halk kültürü, toplumsal eleştiri ve çevresel sorunları insanlık değerleri çerçevesinde ele almaktadır.

Roman ve öykülerinin yanı sıra deneme ve söyleşi türünde eserler de veren Aytmatov, *V Soavtorstve, S Zemlyoyu i Vodoy* (*Toprak ve Su ile Ortak Yazarlık*) adlı çalışmasında insan onuru, emek ve doğayla uyum konusundaki düşüncelerini yansıtmıştır.

Kısa öykü

"Bulgar Kızı" ("Bakhiana"), Hatice Sevde Seyman tarafından Türkçeye çevrilmiş ve 2023 yılında yayımlanmıştır. Eserin Rusça özgün metni, Cengiz Aytmatov'un 1988 yılında *Literaturnaya Gazeta*'nın 11. sayısında yayımlanan "Bakhiana" adlı kısa öyküsüdür.

Daha sonra Aşım Cakıpbekov tarafından Kırgızcaya çevrilerek Kırgızistan'da yayımlanan *Ala-Too* dergisinde yer almıştır. Eleştirmenler, Aytmatov'un bazı eserlerine başlayıp bunları tamamlayamadığına dikkat çekmiştir. *Bulgar Kızı*, daha geniş bir anlatı projesinin parçası olarak tasarlanan, ancak tamamlanmadan kalan eserlerinden biri olarak kabul edilmektedir.

Arka Plan

“Bulgar Kızı” (“Bakhiana”), manevi bir sığınak arayışıyla uzak bir manastıra çekilen genç Bulgar kadın öğretmenin hikâyesini anlatır. Aytmatov, Japon Budist düşünür Daisaku Ikeda ile yaptığı bir söyleşide, insanların derin bir manevi susuzluk hissetmeye ve iyi bir hayatın bile manevi bir boyut olmadan eksik kaldığını fark etmeye başladıklarında dinin gerçek anlamını kazanacağını belirtmiştir. İnsanın kendisiyle yüzleşmesi, kendi kusurlarını fark etmesi ve bunlardan dolayı utanç duyması, değişim için bir başlangıç olabilir. Aytmatov, bu sürecin bazı insanlarda şimdiden yaşanmaya başladığını ve bunun umut verici olduğunu ifade etmiştir.

Aytmatov, Müslüman bir kültürel çevreden gelmesine rağmen eserlerinde Hristiyan motiflerini oldukça doğal bir biçimde kullanmıştır. Bunu İslam’ı reddettiği için değil, tek bir dinin sınırlarını aşan evrensel meseleleri ele aldığı için yapmıştır. Onun için inanç, her şeyden önce vicdan, sorumluluk, fedakârlık, suçluluk ve kurtuluş gibi kavramlarla ilişkilidir. Bu kavramlar hem İslam’da hem de Hristiyanlıkta önemli bir yere sahiptir. Hristiyan imgeleri ise Aytmatov’a ahlaki mücadeleyi ve insan ruhunun durumunu açık ve tanıdık bir anlatım diliyle ifade etme imkânı sunar.

Aytmatov’un karakterleri çoğu zaman Rus ve Avrupa geleneklerinin şekillendirdiği kültürel bir ortamda yaşar. Bu nedenle Hristiyan sembolizmi, onların düşünce dünyasının doğal bir parçası olarak ortaya çıkar. Yazarın bu motiflere başvurması, karakterlerin iç dünyasını daha gerçekçi ve inandırıcı biçimde yansıtmaya yardımcı olur.

Yazar aynı zamanda yalnızca belirli bir dinî topluluğa değil, bütün insanlara seslenmek istemiştir. Hristiyan sembollerinden yararlanarak kültürler arasında bir köprü kurar ve ahlaki meselelerin evrensel olduğunu gösterir. Onun için önemli olan belirli bir dinin öğretisi değil, insanın vicdanı ve ruhsal dünyasıdır.

KIŞILAR

Bakhiana – Uzak bir manastıra sığınarak manevi huzur arayan genç Bulgar öğretmen.

Mother Mitrodora – Manastırın başrahibesi.

Feodora – Katı kurallara bağlı, münzevi yaşam süren bir rahibe.

Sister Ivanna – İyi kalpli ve ilgili bir rahibe.

ÖZET

Hikâye, İkinci Dünya Savaşı sırasında Türkiye’de, Marmara Denizi’ndeki bir adada bulunan manastırda geçer. Anlatının merkezinde, manevi huzur ve yön arayışıyla adadaki manastıra gelen genç Bulgar kadın Bakhiana Matenova vardır. Manastırda başrahibe Mitrodora, katı ve disiplinli Feodora ile Bakhiana’nın sözlerini tercüme eden, bilgili ve kendini dine adanmış Rahibe Ivanna ile tanışır.

Başrahibe Mitrodora, Bakhiana’ya manastır hayatının zorluklarını anlatır. Tanrı’ya tamamen adanmak, aşktan, aileden ve dünyevi zevklerden vazgeçmek ve manastır hayatına gerçekten inanarak yemin etmek gerekir. İnsanların zayıflıkları zaman zaman şüpheye ve içsel mücadelelere yol açabilir. Gerçek erdem ise bu hayatı inanç ve kararlılıkla seçmekten geçer. Bakhiana, başrahibeyi sessizce ve dikkatle dinler.

Konuşma sırasında Bakhiana, manastıra gelişinin bir yönüyle daha önce buraya gelmek isteyen bir adamla bağlantılı olduğunu anlatır. Onun planını bildiği için kendisine yardım etmeye çalışmış ve bu nedenle Çeşme Ada’yı tanımıştır. Ancak adam manastıra ulaşamamış ve Bakhiana’nın yolculuğu zamanla kendi seçimine dönüşmüştür. Yanında herhangi bir mesaj getirmediğini, hiçbir çıkar peşinde olmadığını ve hiçbir şeye sahip olmadığını vurgular. Manastıra gelişinin dış koşullardan değil, içindeki boşluktan ve kendi inancından kaynaklandığını söyler.

Bakhiana geçmişinin tamamını henüz anlatmaya hazır değildir. Bunun için zamana ihtiyacı vardır. Geçmişle hesaplaşmak ve kendisini tamamen Tanrı’ya adanmak istemektedir. Samimiyetini ve kararlılığını gören başrahibe ve rahibeler onu kabul eder. Önce gri bir rahibe giysisi giyer; yemin ettikten sonra kendi adını koruyarak siyah giysi giyebilecektir. Manastırın kütüphanesinden yararlanmasına izin verilir ve Peder Lov’dan manevi rehberlik alır.

Hikâye, Bakhiana’nın sessizce manastır hayatına alışması ve içsel bir rahatlama yaşamasıyla sona erer. Genç ve henüz deneyimsiz olmasına rağmen, inancı, bağlılığı ve kendisiyle yüzleşme gücü sayesinde zorlu manastır yaşamını kabullenmeye hazırdır.

OLAYLAR

Marmara Denizi'nde Sabah Güneş Marmara Denizi'nin üzerinden yükselirken sabah sisi dağınık ve uzak-taki sular gri-mavi bir renge bürünür. Küçük dalgalar sessizce kıyıya vurur, zaman zaman beyaz köpüklere dönüşür. Adalar gökyüzünün önünde beliren silüetler gibi görünür; çevrelerini denizin serpintisi sarar. Birkaç martı sessizce kıyının üzerinde süzülür. Saman şapkalı bir balıkçının bulunduğu küçük bir tekne suyun üzerinde hafifçe sallanır. Suyun sakinliği ve adaların sessizliği, geceleri duyulan gemi sesleri ve uzaktan gelen insan sesleriyle tezat oluşturur. Sabah ise her şeyi yeniden sessiz ve berrak bir hâle getirir.

Adadaki İlk Gün Doğumu Bakhiana, deniz kenarındaki eski manastırın taş basamaklarında tek başına oturmuş, omuzlarına bir şal alarak adadaki ilk gün doğumunu izler. Kilise iskeleye bakar ve duvarlarını sarmaşıklar kaplamıştır. Küçük ve kayalık ada, yüzyıllar önce inşa edilmiş taş evleri, terasları, incir ağaçları, zakkumları, uzun servi ve sedir ağaçlarıyla çevrilidir. Adanın etrafında dar bir yol uzanır. Denizin iyot kokusu hissedilir; taşlar ve ağaçlar güneşin sıcaklığıyla ısınır. Yakında, boş sepetler taşıyan yaşlı bir katır sessizce bekler. Çevrede ise kimse görünmez.

Bakhiana'nın Adaya Gelişi Bakhiana sonunda bu dünyaya ulaşmıştır. Zorlu bir yolculuğun ardından, gerekirse hayatını ortaya koyarak buraya gelmiştir. İstanbul'da denizi aşmasını sağlayan tek şey eski bir inci kolyesiydi; şimdi ise özgürdür. Geçmişinde bir zamanlar anlam taşıyan her şey artık uzak ve yabancı bir rüya gibi görünmektedir. Boş kilisenin taş basamaklarında oturup sabırla bekler. Sakin ve kabullenmiş bir hâli vardır; buranın artık son durağı olduğunu bilmektedir. Dışarıda olup bitenler, hatta gökyüzünden geçen uçaklar bile artık onun için önem taşımaz. Deniz üzerinde sabah yükselir ve yeni bir gün başlar. Bakhiana ise Rahibe Ivanna'nın gözetiminde sessizce kilisede kalır.

Manastıra Gelen Yabancı Bakhiana, Bulgaristan'dan tek başına gelmiştir. Gençtir ve yalnızdır; ancak yalnızlığı kendi seçimi değildir. Başrahibe Mitrodora duruma müdahale eder ve manastıra gelen herkesi kabul edemeyeceklerini söyler. Bu genç kadın kimdir ve neden buraya gelmiştir?

Yaşlı rahibeler sessizdir. Erzak azdır ve savaşın sürdüğü bir dünyada küçük adadaki yaşam zaten zordur. İnsanların inanca verdiği değer bile azalmış gibidir. Manastıra gelecek her yeni kişi, mevcut imkânlar üzerinde ek bir yük oluşturur. Bu nedenle Bakhiana'nın durumu dikkatle değerlendirilmelidir.

Manastır Kapısında Bakhiana hâlâ güzel, siyah gözlü ve güçlü görünüyordu, ancak yüzünde bir endişe vardı. Başrahibe tereddüt ediyor, yeni bir sorunla karşılaşmak istemiyordu. İnce yapılı ve sert mizaçlı Feodora ise pencerenin önünde sessizce denize bakıyordu. Kadına her şeyi anlattıklarını, ancak onun hâlâ kaybolmuş bir insan gibi manastırın kapısında beklediğini söyledi. Bu bir tesadüf müydü, yoksa Tanrı'nın bir takdiri miydi? Bakhiana Bulgaristan'dan gelmiş, Türkiye'yi geçerek denizi aşmıştı. Başrahibe, onların bir adada yaşadıklarını ve savaşın her yerde sürdüğünü hatırlattı. Yakınlarından gemiler ve uçaklar geçiyor, gelecekte ne olacağını ise yalnızca Tanrı biliyordu. Ardından Bakhiana'nın daha önce ne yaptığını sordu. Bir öğretmendi. Adı Bakhiana'ydı.

Bakhiana'nın Adı ve Bach “Güzel bir isim. Bach'tan mı geliyor?” diye sordu başrahibe. “Bunu hiç düşünmemiştim,” diye cevap verdi Feodora. “Olabilir.” “Büyük Bach,” dedi başrahibe. Ayağa kalkarak tespihini eline aldı. Yavaşça yürüdü, kilisenin kubbelerine doğru haç çıkardı ve gençliğinde dinlediği, güçlü ve görkemli Bach ayinlerini hatırladı. Bir süre düşüncelere dalarak hafifçe gülümsedi.

Feodora sessizce bekledi. Saat ağır bir sesle çaldı. Artık karar vermesi gerektiğini anlamıştı. “Gidin,” dedi sonunda. “Onu buraya getirin.”

Başrahibenin Yanına Mezmur okuyucusu ayağa kalkıp başrahibeye teşekkür etti. Ardından Bakhiana'nın hangi dili konuştuğunu sordu. Bulgarca, biraz Türkçe ve az miktarda Yunanca bildiği öğrenilince, onunla Rahibe Ivanna'nın konuşmasına karar verildi. Bakhiana, Rahibe Ivanna ile birlikte manastırın taş döşeli avlusundan sessizce geçti. Etrafına bakmıyordu; sanki buraya daha önce gelmiş gibiydi. Ondan önce de pek çok insan bu yere gelmiş, acılarını ve dualarını beraberlerinde getirerek Tanrı'dan kendilerini dinlemesini istemişti. Her biri Tanrı'nın huzuruna yeni bir dert ve yeni bir yakarış getirmişti. Bakhiana ise tek kelime etmeden yoluna devam etti. Dudaklarını sıkıca kapatmış, kendi acısını ve içinde taşıdığı kırılganlığı kimseye belli etmeden ilerliyordu.

Son Umudu Artık dünyadan elini eteğini çekip kendisini yalnızca Tanrı'ya adama ve ömrünün sonuna dek manastırda yaşama sırası ona gelmişti. Kaderinin belirleneceği kapılara doğru iç avluyu geçti. Denizde yol alırken saçlarını rüzgârdan korumak için beyaz bir örtüyle bağlamıştı. Kestane rengi saçları omuzlarına dökülüyordu. Başını dik tutarak sessizce yürüyordu; insanlara karşı kapalıydı, ama gözlerinin derinlerinde büyük bir acı yanıyordu. Yüzünde uzun süren bir ıstırapın izleri vardı. Eski giysileri ve yıpranmış ayak-kabıları, kat ettiği zorlu yolun izlerini taşıyordu. Bir dilenciye değil, yenilmiş bir savaştan sağ çıkmış yaralı bir askere benziyordu.

Başrahibenin Huzurunda Başrahibe Mitrodora, manastıra gelen genç kadını sakın, fakat dikkatli bir tavırla karşıladı. Bakhiana'nın ne başrahibenin önünde hemen diz çökecek ne de Tanrı'nın adını kolayca ağzına alacak biri olmadığını daha ilk bakışta sezmişti. Belli ki başından ciddi bir şey geçmişti. Rahibe Ivanna onu dikkatle dinliyor, söylediklerini Bulgarcadan Yunancaya çeviriyordu. Bakhiana'nın başrahibeye gereken saygıyı göstermesinden endişe ediyordu. Bu an, Bulgar bir kadına yardım etmeyi kendisine görev bilen Ivanna için de önemliydi; her şeyin iyi sonuçlanmasını diliyordu.

Bakhiana'nın Hikâyesi Konuşma ağır ve temkinli ilerledi. "Adın Bakhiana mı?" diye sordu Başrahibe Mitrodora. "Evet, anne. Bulgaristan'dan Bakhiana Matenova." "Biliyorum. Yolculuğun zor geçti mi?" "İki ay sürdü. Dağlardaki karlar erimeye başladığında yola çıktım. Burada ise artık yaz." "Yürüyerek mi geldin?" "Evet." "Peki savaş? Bulgaristan doğuya asker gönderecek mi?" "Bilmiyorum." "Gençsin. Kaç yaşındasın?" "Yirmi bir. Yakında yirmi iki olacağım. Bir yıl öğretmenlik yaptım, sonra her şeyi bırakmak zorunda kaldım."

Manastıra Gelişinin Nedeni "Çocuğum, manastırımıza neden geldin?" diye sordu başrahibe. "İçinde bir çağrı mı duyuyorsun, gidecek bir yerin mi yok, hayat seni çok mu yordu, yoksa günahlarından arınmak ve bağışlanmak mı istiyorsun?" Bakhiana, başrahibe Mitrodora, Feodora ve Rahibe Ivanna'ya sessizce baktı. Üç rahibe de gözlerini ondan ayırmadan cevabını bekliyordu. Bu, vereceği en önemli cevaptı. Tanrı'nın hizmetine girmek isteyen insan, önce kendi vicdanının sesini dinlemeli, ardından gerçek niyetini Tanrı'ya ve Tanrı'ya hizmet edenlere açıkça söylemeliydi. Rahibeler sessizce bekliyordu. Yılların çileli manastır hayatı onlara derin bir bilgelik kazandırmıştı. Karşılarında ise henüz hayatı yeterince tanımayan genç bir kadın duruyordu. Bakhiana, günahlarla dolu dünyayı neden geride bıraktığını anlatmaya hazırlanıyordu.

Manastır Hayatını Seçmek Bakhiana düşüncelere dalarak gözlerini yere indirdi. İnce bedeni, uzun boynu ve yorgun yüzü ne kadar güçsüz düştüğünü gösteriyordu. Omuzlarındaki şal, yorgun kanatlar gibi iki yanına sarkmıştı. Onun zorlandığını gören başrahibe, konuşmasına yardımcı olmaya karar verdi. "Rahibe Ivanna," dedi Başrahibe Mitrodora, "ona anlat: Kendini manastır hayatına adanmak, Tanrı'ya duyulan sevgi ve bağlılık için büyük bir sınavdır. Burada hiçbir şey sana ait değildir. Ruhun da bedeninin de yalnızca O'na aittir. Bakhiana, kim olduğunu ve neden geldiğini anlamadan manastırın kapılarını sana açamayız. Daha gençsin. Bu hayatın içinde ne aşk vardır ne annelik. Burada insan kendisini bütünüyle Mesih'e adar. Herkes bu hayatın yükünü taşıyamaz. Bu yüzden kararını iyice düşün."

Bakhiana'nın Kararlılığı Başrahibe Mitrodora sözlerine devam etti: "Bazen insanı dünyadan elini eteğini çekmeye zorlayan ağır koşullar vardır. Fakat zamanla insanın zayıflıkları yeniden ortaya çıkabilir; şüpheler, gizli pişmanlıklar ve itaatsizlik yaşanabilir. Asıl erdem, manastır hayatını Tanrı'ya olan inanç ve içten gelen bir kararlılıkla seçmektir."

"Çocuğum Bakhiana, seni buraya getiren şeyi bilmemiz gerekiyor," dedi başrahibe. "Anlıyorum," diye sessizce karşılık verdi Bakhiana. "Bunu çok düşündüm. Pek çok yerden geçtim, birçok sıkıntı yaşadım ve hepsinin üstesinden geldim. Manastıra girme kararım kesin. Haklısınız, anne. Sizin de söylediğiniz gibi, önemli olan bu yemini Tanrı'ya olan inançla ve içtenlikle etmektir."

Bakhiana'nın İç Dünyası Bakhiana, inancına inkârdan ve içindeki büyük boşluktan geçerek ulaştığını, sanki bir çölden geçip gelmiş gibi olduğunu söyledi. Her şeyi anlatmak istiyordu, ancak henüz bunu yapmaya hazır değildi. Geçmişleriyle arasındaki bağlar tamamen kopmamıştı ve kendi içinde hesaplaşmak için zamana ihtiyacı vardı. Suskunluğu için özür diledi. Söyledikleri yeterli değilse bunu anlayışla karşılayacağını belirtti. Bu görüşme için minnettardı. Buraya gelişinin bir rastlantı değil, kader olduğuna

inanıyordu. Sadık ve itaatkâr olacağına söz verdi. Tanrı'da sığınacak bir yer ve hayatına anlam arıyordu; kendisi için başka bir yol görmüyordu.

Başrahibenin Değerlendirmesi Rahibeler Bakhiana'yı dikkatle dinliyor, başrahibenin ne söyleyeceğini bekliyordu. "Peki," dedi Başrahibe Mitrodora. "Söylediklerin anlaşılır."

Başrahibe şaşırmişti; daha önce böyle bir durumla karşılaşmamıştı. Manastıra gelenler genellikle gözyaşları içinde uzun uzun dertlerini ve çektikleri acıları anlatırlardı. Bakhiana ise farklıydı. Sözlerinde sessiz bir kırgınlık ve güçlü bir irade vardı. Daha çok gençti, fakat buraya gelmeden önce büyük bir iç mücadeleden geçmişti. Bu kararı vermek onun için kolay olmamıştı. Başrahibe, Bakhiana'nın bu yolda sağlam durabilmesi için desteğe ihtiyacı olduğunu düşündü. Onun manastıra gelişi sıradan bir rastlantı değildi.

Manastırda Kalma İhtimali "Çocuğum, sana inanıyoruz; samimiyetinden şüphe etmek için hiçbir nedenimiz yok," dedi başrahibe. "Yaşadıklarını bütün ayrıntılarıyla anlatmak, kısaca anlatmak ya da hiç anlatmamak senin bileceğin iş. Seni buna kimse zorlayamaz. Yemin etmeden önce düşünmek için zamanın olacak. Eğer manastır hayatında kendin için bir anlam bulamazsan, buradan ayrılabilirsin. Manevi rehberin Peder Lov olacak; istediğin zaman günah çıkarabilirsin. Kimse seni hiçbir şeye zorlamıyor. Şimdi söyle bakalım çocuğum, manastırımızı nereden öğrendin ve neden bu uzak adaya kadar geldin?"

Manastıra Giden Yol Rahibeler, Bakhiana'nın söyleyeceklerini anlatmakta zorlandığını fark ettiler. Sonunda, bir zamanlar bir adamın bu manastıra gelmek istediğini, fakat bunu başaramadığını anlattı. Adamın planını biliyor ve ona yardım etmeye çalışıyordu. Bu nedenle adaya giden yolu ve adanın adının Çeşme Ada olduğunu öğrenmişti. Başrahibe, "Peki, o adam şimdi nerede?" diye sordu.

"Artık buraya hiç gelmeyecek," diye cevap verdi Bakhiana.

Başrahibe şaşırmıştı. Bakhiana'nın sözünü ettiği kişi bir erkekti. Bakhiana ise buraya herhangi bir mesaj getirmek, para almak ya da bir çıkar sağlamak için gelmediğini açıkladı. Hiçbir şeyi olmadığını ve bundan sonra da hiçbir şeye sahip olmayacağını söyledi. Rahibeler sessizce birbirlerine baktılar. Bakhiana'ya duydukları merak daha da arttı.

Bakhiana'nın Niyeti Hizmetçi çıktıktan sonra başrahibe Bakhiana'ya dönerek konuşmasını sürdürdü. Acaba o adamın gerçek amacını gizlemiş olabilir miydi? "Hayır," dedi Bakhiana. "Onun yüzünden geldim. O olmasaydı buraya gelemezdim. Her şey açıktı. O bir şey istiyordu, ama artık gelmeyecek. Şimdi kendi başımayım." Başrahibe, Ivanna'ya Bakhiana'nın söylediklerinin hepsini doğru aktarıp aktarmadığını sordu. Ivanna, her şeyi doğru çevirdiğini söyledi. Başrahibe daha yumuşak bir sesle Bakhiana'ya manastırda kalabileceğini ve düşünmek için acele etmesine gerek olmadığını söyledi. İsterse manastırın kütüphanesinde çalışabileceğini de ekledi. Kütüphanede teoloji, felsefe ve tarih kitaplarının yanı sıra Yunanca eserler de bulunuyordu. Bakhiana merakla sordu: "Bulgarca kitaplar da var mı?"

Bakhiana Hakkında Başrahibe, Bakhiana'ya birkaç soru daha sordu. Daha önce evlenip evlenmediğini öğrenmek istedi. "Hayır," dedi Bakhiana. "Yalnızca nişanlanmıştım, ama nişanı bozdum." "Çocuğun var mı?" "Hayır. Hiç olmadı, olmayacak da." Bakhiana kimseyi geride bırakmadığını, anne babasının ve başka yakınlarının olmadığını, sağlıklı olduğunu söyledi. Başrahibe ona anlayışla baktı. Yakında rahibelerin onun manastırda kalıp kalamayacağı konusunda karar vereceklerini söyledi. Bu kararın olumlu olmasını umduğunu belirterek Feodora ve Ivanna'ya baktı. Bakhiana sessizce dinliyordu. Sorulan soruları ve verilen cevapları dikkatle takip ediyor, her şeyi anlıyordu.

Manastırda Kalmak Rahibe Ivanna başını salladı. Feodora ise Bakhiana'nın daha en başından beri kabul edilmesinden yana olduğunu söyledi. Onun kendini burada bulabileceğini ve Mesih'e sadık kalabileceğini düşünüyordu. Başrahibe Bakhiana'ya dinlenmesini ve manastır hayatına yavaş yavaş alışmasını söyledi. İlk başta gri rahibe giysisi giyecekti. Yemin ettikten sonra ise siyah giyecek ve kendisine yeni bir isim verilecekti. Bakhiana kendi adını korumak istediğini söyledi. Başrahibe bunun mümkün olabileceğini belirtti. Bakhiana daha sonra ailesinden söz etti. Anne babası müziği çok severdi. Babası denizciydi ve denizde hayatını kaybetmiş, annesi de kısa süre sonra ölmüştü. Çocukluğundan kalan en güzel anılardan biri, Almanyadaki katedralleri ziyaret ettiği günlerdi.

İçini Kaplayan Duygu “Demek ki bütün bunlar bir rastlantı değilmiş,” dedi başrahibe. “Adın konusunda da endişelenme. Her zaman istisnalar olabilir. Şimdilik burada kal, bizim yaşam biçimimizi tanımaya çalış. Zamanı gelince gereken karar verilir. Biz sana yardımcı olmak için buradayız.” Bakhiana başrahibenin yanından ayrıldıktan sonra birden geri dönmek, yaşlı kadına sarılmak ve göğsünde ağlamak istedi. İçinde biriken her şeyi anlatmak, ruhunu bu yükten kurtarmak istiyordu. Sonra da sessizce yok olup gitmek, bir daha hiçbir şey hissetmemek istiyordu. Acıdan ve sıkıntıdan kurtulmayı bütün kalbiyle arzuluyordu.

KARAKTER ANALİZİ

Bakhiana

Bakhiana, Cengiz Aytmatov’un *Bulgar Kızı (Bakhiana)* adlı eserinin merkezindeki genç Bulgar kadın karakterdir. Yirmi bir yaşında olan Bakhiana, geçmişindeki acılardan ve hayal kırıklıklarından uzaklaşarak kendisini Tanrı’ya adamaya karar verir. Uzun ve zorlu bir yolculuktan sonra Marmara Denizi’ndeki uzak bir ada manastırına sığınır. Ancak onun manastıra gelişi yalnızca bir kaçış değildir. Bakhiana, kendi geçmişiyle hesaplaşmak, içindeki boşluğu anlamlandırmak ve hayatına yeni bir yön vermek ister. Sessizliği, kararlılığı ve yaşadığı derin iç çatışma, onun güçlü fakat kırılğan bir karakter olduğunu gösterir. Manastır, onun için hem sığınak hem de kendisini yeniden tanıma alanıdır.

Kararlı Bakhiana’nın en belirgin özelliklerinden biri kararlılığıdır. Uzun ve zorlu bir yolculuğu tek başına göze alarak uzak bir manastıra ulaşır. Manastır hayatının aşk, aile ve dünyevi bağlardan vazgeçmeyi gerektirdiğini öğrendiğinde geri adım atmaz. Geçmişindeki sorunları henüz tamamen çözememiş olsa da kendisini Tanrı’ya adama isteği konusunda nettir. Başrahibeye, kararını uzun süre düşündüğünü ve manastıra girme konusunda kesin olduğunu açıkça söyler. Bu kararlılık, onun yalnızca dış koşullardan kaçmadığını, bilinçli bir seçim yaptığını gösterir.

İç Dönük Bakhiana duygularını kolayca paylaşmayan, içine kapanık bir genç kadındır. Manastıra geldiğinde geçmişi hakkında ayrıntılı konuşmaktan kaçınır. Başrahibenin sorularına kısa ve ölçülü cevaplar verir. İçinde büyük bir acı ve boşluk taşımasına rağmen bunları hemen dışa vurmaz. Ancak başrahibenin yanında kendisini daha güvende hissettiğinde, geçmişiyle henüz tam olarak hesaplaşmadığını kabul eder. Bu sessizlik, onun duygusuz olduğunu değil, yaşadığı acıları kendi içinde taşımayı tercih ettiğini gösterir. Bakhiana’nın iç dünyası, konuşmalarından çok davranışları ve sessizliği aracılığıyla ortaya çıkar.

İnançlı Bakhiana’nın manastıra gelişinin temelinde güçlü bir inanç arayışı vardır. Kendisini Tanrı’ya adamak ve hayatına manevi bir anlam kazandırmak ister. Onun için manastır yalnızca dünyadan kaçabileceği bir yer değildir; ruhsal bir sığınak ve yeni bir başlangıçtır. Başrahibeye, Tanrı’ya bağlılık konusunda samimi olduğunu ve başka bir yaşam yolu görmediğini söyler. Bununla birlikte inancı sorgusuz değildir. İçindeki boşluk ve geçmişiyle hesaplaşma ihtiyacı, onun manevi yolculuğunun henüz tamamlanmadığını gösterir. Bu nedenle Bakhiana’nın inancı, hazır bir cevap olmaktan çok, anlam arayışı içinde gelişen derin bir ruhsal yöneliştir.

Adanmış Bakhiana, kendisini Tanrı’ya ve manevi yaşama adanmış bir karakterdir. İnanç yoluyla hayatına anlam ve amaç kazandırmak, Tanrı’da bir sığınak bulmak ister. Manastırın çileli hayatını seçme isteği geçici bir heves değildir. Bu inanç, onu zorlu bir yolculuğa çıkmaya ve dünyevi bağlarından vazgeçmeye yöneltir. Karşılaştığı sıkıntılara, belirsizliklere ve kendi içindeki çatışmalara rağmen kararından vazgeçmez. Tanrı’ya hizmet etme arzusu, onun seçtiği yolda ilerlemesini sağlar. Bakhiana’nın adanmışlığı, yalnızca güçlü bir inanca sahip olduğunu değil, daha yüce bir amaç uğruna alıştığı hayattan ve dünyevi bağlarından vazgeçmeye hazır olduğunu da gösterir.

Duyarlı Bakhiana, çevresindeki insanların ve yaşadığı olayların etkisini derinden hisseden duyarlı bir karakterdir. Geçmişindeki acılar onda kalıcı izler bırakmıştır. Manastırda başrahibenin kendisine anlayışla yaklaşması bile onda güçlü duygular uyandırır. Başrahibenin yanından ayrıldıktan sonra geri dönüp ona sarılmak ve göğsünde ağlamak istemesi, uzun zamandır taşıdığı duygusal yükü ortaya çıkarır. İnsanlara karşı başlangıçta mesafeli görünse de içinde sevgi ve yakınlık ihtiyacı vardır. Bu yönüyle Bakhiana, dışarıdan güçlü ve sakin görünmesine rağmen derin bir duygusal hassasiyet taşıyan bir karakterdir.

Başrahibe Mitrodora

Başrahibe Mitrodora, manastırın yöneticisi olarak hem disiplinin hem de manevi hayatın temsilcisidir. Bakhiana'yı ilk gördüğünde onu hemen kabul etmez; genç kadının neden geldiğini ve gerçekten manastır hayatına hazır olup olmadığını anlamaya çalışır. Ancak sorgularken onu sıkıştırmaz. Bakhiana'nın konuşmakta zorlandığını fark ettiğinde ona yardımcı olur, geçmişini anlatması için zaman tanır ve kararını kendisinin vermesine izin verir. Manastır hayatının kolay olmadığını açıkça anlatırken sert kuralları gizlemez. Buna karşılık Bakhiana'nın yaşadığı acıyı da görür. Özellikle genç kadının başrahibenin yanından ayrıldıktan sonra ona geri dönüp sarılmak istemesi, Mitrodora'nın onda güven duygusu yarattığını gösterir.

Bilge Mitrodora, insanları yalnızca söyledikleri sözlere göre değerlendirmez. Bakhiana'nın suskunluğunun ve çekingenliğinin ardında daha derin bir acı bulunduğunu sezmeye, onun insan ruhunu iyi tanıdığını gösterir. Manastıra gelenlerin çoğunun dertlerini gözyaşları içinde anlattığını söylerken Bakhiana'nın farklı olduğunu fark eder. Genç kadının geçmişini hemen açıklayamamasını da anlayışla karşılar. Onun için önemli olan, Bakhiana'nın hazır bir cevap vermesi değil, gerçekten ne istediğini zamanla anlamasıdır. Bu nedenle yemin etmeden önce düşünmesine izin verir.

Şefkatli Mitrodora'nın Bakhiana'ya yaklaşımında şefkat ile disiplin birlikte görülür. Genç kadının geçmişini anlatmakta zorlandığını fark ettiğinde onu zorlamaz. Ona manastırda kalabileceğini, düşünmek için zamanının olduğunu ve isterse kütüphanede çalışabileceğini söyler. Bakhiana'nın kendi adını korumak istemesine de karşı çıkmaz. Bu küçük ayrıntı, Mitrodora'nın manastır kurallarını korurken karşısındaki insanın kişiliğine de saygı gösterdiğini ortaya koyar. Onun şefkati duygusal sözlerden çok, Bakhiana'ya tanıdığı bu özgürlükte görülür.

Otoriter Mitrodora'nın otoritesi, yalnızca başrahibe olmasından kaynaklanmaz. Manastırın kurallarını iyi bilir ve bunların ciddiyetini Bakhiana'ya açıkça anlatır. Manastır hayatında aşk, annelik ve dünyevi arzulara yer olmadığını söyler; ruhun ve bedeninin Tanrı'ya adanması gerektiğini vurgular. Ancak Bakhiana'dan körü körüne itaat etmesini istemez. Yemin etmeden önce düşünmesi ve isterse manastırdan ayrılması gerektiğini söyler. Böylece onun otoritesi baskıya değil, sorumluluğa dayanır.

Sabırlı Mitrodora, Bakhiana'nın her şeyi bir anda anlatmasını beklemez. Genç kadının geçmişiyle bağlarının henüz tamamen kopmadığını ve kendi içinde bir mücadele yaşadığını anlar. Bu nedenle ona zaman tanır. Bakhiana'nın sessizliğini bir itaatsizlik olarak görmez. Onun manastır hayatına alışmasını, rahibeleri ve yaşam biçimlerini gözlemlemesini ister. Böylece Bakhiana'nın kararını aceleyle değil, yaşayarak vermesini sağlar.

Maneviyatı Güçlü Mitrodora için manastır, yalnızca insanların sığındığı bir yer değildir; Tanrı'ya adanmış bir yaşam alanıdır. Bakhiana'ya manastır hayatının gerektirdiği fedakârlıkları anlatırken bu düşüncesini açıkça ortaya koyar. Ona göre Tanrı'ya hizmet etmek, dünyevi hayattan uzaklaşmaktan daha fazlasıdır; insanın kendi iradesini, arzularını ve hayatını bütünüyle bu yola adanmasıdır. Bu nedenle Bakhiana'nın gerçekten inançla mı, yoksa yaşadığı acılardan kaçmak için mi manastıra geldiğini anlamaya çalışır.

Sezgili Mitrodora'nın en güçlü özelliklerinden biri, Bakhiana'nın söylemediklerini de fark etmesidir. Genç kadının konuşma biçiminden, suskunluğundan ve davranışlarından onun ağır bir geçmiş taşıdığını sezer. Özellikle Bakhiana'nın manastıra gelişinin ardındaki adamdan söz ederken her şeyi açıklamadığını fark eder. Buna rağmen onu suçlamaz veya zorla konuşturamaz. Bakhiana'ya karşı hem temkinli hem de anlayışlı davranması, onun güçlü sezgilerinin ve insanları gözleme yeteneğinin göstergesidir.

Feodora

Feodora, manastırdaki en katı ve disiplinli rahibelerden biridir. Manastır kurallarına sıkı sıkıya bağlıdır ve bu kuralların gevşetilmesine sıcak bakmaz. Bakhiana'nın manastıra gelişi sırasında da olayları dikkatle izler, fazla konuşmadan başrahibe ile diğer rahibelerin konuşmalarını dinler. Sert görünmesine rağmen Bakhiana'ya karşı düşmanca değildir. Onun manastıra kabul edilmesini daha en başından

destekler. Feodora'nın bu tavrı, sertliğinin kişisel bir düşmanlıktan değil, manastır hayatına ve inandığı değerlere bağlılığından kaynaklandığını gösterir.

Katı Feodora, manastır yaşamının gerektirdiği kurallara büyük önem verir. Sessizlik, itaat, düzen ve kendini kontrol etme onun için günlük hayatın vazgeçilmez parçalarıdır. Pencereden denize bakarken bile konuşmalara dikkatle kulak verir ve yaşananları değerlendirir. Bakhiana'nın kapıda beklemesi konusunda başrahibeye durumu açıkça anlatması da onun doğrudan ve ciddi karakterini gösterir. Ancak katılığı Bakhiana'yı küçümsemesine ya da dışlamasına dönüştürmez.

Disiplinli Feodora, yıllardır sürdürdüğü manastır hayatının gerektirdiği düzeni benimsemiştir. Duygularının davranışlarını yönlendirmesine izin vermez ve zor durumlarda bile sakinliğini korur. Bakhiana'nın geçmişi ve manastıra geliş nedeni hakkında merak duysa da bunu açıkça belli etmez. Daha çok dinler, gözlemler ve gerektiğinde düşüncesini söyler. Bu yönüyle Feodora, manastırın günlük düzenini ve disiplinini temsil eden karakterlerden biridir.

Gözlemci Feodora'nın en belirgin özelliklerinden biri dikkatli gözlem yapmasıdır. Çok konuşmaz; daha çok insanların davranışlarına ve söylediklerine dikkat eder. Bakhiana'nın manastır kapısında uzun süre beklemesini, sessizliğini ve davranışlarını yakından takip eder. Onun hakkında hemen bir yargıya varmak yerine başrahibenin kararını bekler. Bakhiana'nın samimi olduğuna ve burada kendine bir yer bulabileceğine inanması da bu dikkatli gözleminden kaynaklanır.

Sessiz ve Ölçülü Feodora, duygularını açıkça göstermeyen, ölçülü bir kadındır. Bakhiana'yı desteklerken bile bunu büyük sözlerle ya da duygusal bir konuşmayla yapmaz. Başrahibeye, onun manastıra kabul edilmesinden yana olduğunu sakin bir şekilde söyler. Bu tavır, Feodora'nın iyiliğini gösterişli davranışlarla değil, gerektiğinde doğru sözü söyleyerek ifade ettiğini gösterir. Dışarıdan sert ve mesafeli görünse de Bakhiana'ya karşı yaklaşımında sessiz bir anlayış vardır.

Rahibe Ivanna

Rahibe Ivanna, manastırda özellikle dilleri bilmesi ve insanlarla kurduğu sakin iletişimle öne çıkar. Bakhiana'nın Bulgarca konuşması nedeniyle onunla rahibeler arasında çevirmenlik yapar. Ancak görevi yalnızca söylenenleri bir dilden diğerine aktarmak değildir. Bakhiana'nın ne anlatmak istediğini anlamaya ve bunu doğru biçimde karşı tarafa iletmeye dikkat eder. Genç kadının manastıra uyum sağlamasını ister ve onun zor durumda kalmaması için elinden geleni yapar. Başrahibe ile Bakhiana arasındaki konuşmalarda dikkatli davranması, Ivanna'nın hem görevine bağlı hem de insanlara karşı anlayışlı biri olduğunu gösterir.

Zeki Ivanna, dil bilgisi ve olayları kavrama yeteneğiyle diğer rahibelerden ayrılır. Bulgarca ve Yunanca bilmesi, Bakhiana'nın manastırda kendisini ifade edebilmesini sağlar. Ancak onun zekâsı yalnızca dil bilmekle sınırlı değildir. Konuşmaları dikkatle dinler ve söylenenlerin anlamını doğru aktarmaya çalışır. Bakhiana'nın sözlerini olduğu gibi çevirmek yerine, ne anlatmak istediğini de anlamaya çalışır. Başrahibenin birkaç kez çevirinin doğru yapıp yapılmadığını sorması ve Ivanna'nın buna güvenle cevap vermesi, onun görevini ne kadar ciddiye aldığını gösterir.

Dikkatli Ivanna, özellikle Bakhiana ile yapılan konuşmalarda son derece dikkatli davranır. Genç kadının bazı sorular karşısında zorlandığını fark eder ve onun kendisini rahatça ifade etmesine fırsat verir. Söylenenleri aceleyle çevirmek yerine dinler ve anlamını kavramaya çalışır. Başrahibe ile Bakhiana arasında yanlış anlaşılma yaşanmaması onun için önemlidir. Bu nedenle konuşmanın her ayrıntısını takip eder. Bakhiana'nın geçmişindeki bazı şeyleri hemen anlatamadığını da anlayışla karşılar.

Şefkatli Ivanna'nın Bakhiana'ya yaklaşımında belirgin bir şefkat vardır. Bulgar bir kadın olması nedeniyle kendisini ona karşı daha sorumlu hisseder ve manastırda iyi karşılanmasını ister. Başrahibenin sorularını çevirirken Bakhiana'nın zor durumda kalmamasına dikkat eder. Onu yargılamaz ve geçmişi hakkında gereksiz sorular sormaz. Bakhiana'nın yeni bir yere ve yeni bir hayata alışmasının kolay olmasını anlar. Bu nedenle onun yanında sakin ve destekleyici bir tavır sergiler.

Yumuşak Ivanna, Feodora'nın sert ve Başrahibe Mitrodora'nın daha otoriter tavrının aksine, daha yumuşak bir karakterdir. Bakhiana ile konuşurken sakin davranır ve genç kadının kendisini rahat hissetmesine yardımcı olur. Özellikle çeviri sırasında gösterdiği özen, onun karşısındaki kişiyi incitmekten kaçındığını gösterir. Bu yumuşak tavır, Bakhiana'nın manastırdaki ilk günlerinde kendisini tamamen yabancı hissetmemesine yardımcı olur.

İnançlı Ivanna, manastırdaki görevini yalnızca yerine getirilmesi gereken bir iş olarak görmez. Bakhiana'ya yardım etmeyi de sorumluluğunun bir parçası olarak kabul eder. Başrahibenin söylediklerini doğru aktarmaya çalışması ve Bakhiana'nın manastırda kabul görmesini istemesi bunun göstergesidir. İnancı, insanlara karşı anlayışlı davranmasını engellemez; tam tersine, görevini yerine getirirken merhametli ve dikkatli olmasını sağlar.

TEMALAR

İnanç:

Vicdan ve Kendini Arayış

Öykünün ana konusu, insanın yaşadığı acılar ve iç çatışmalar karşısında hayatına anlam araması ve kendi vicdanıyla yüzleşmesidir. Bakhiana'nın manastıra gelişi yalnızca dünyadan uzaklaşma isteği değildir. Geçmişinde yaşadığı olayların ardından hayatını yeniden değerlendirmek ve kendisi için yeni bir yol bulmak ister. Manastır, onun için dış dünyadan uzaklaşabileceği bir yer olmanın ötesinde, kendisiyle baş başa kalabileceği ve manevi bir sığınak bulabileceği bir mekândır.

Bakhiana'nın Bulgaristan'dan başlayarak uzun ve zorlu bir yolculuk sonunda adadaki manastıra ulaşması, onun iç dünyasındaki arayışın da bir yansımasıdır. Ancak geçmişiyle bütün bağlarını henüz koparamamıştır. Bu nedenle Tanrı'ya yönelişi kolay ve kesin bir karar değildir. İçinde hâlâ açıklayamadığı acılar, sorular ve geçmişinden kalan izler vardır. Buna rağmen başka bir hayat yolu göremediğini düşünür ve kendisini Tanrı'ya adamaya karar verir.

Öyküde inanç, yalnızca Tanrı'ya inanmak olarak ele alınmaz. İnsan kendi zayıflıklarıyla yüzleşmeli, geçmişinin sorumluluğunu taşımali ve seçtiği hayatın gerektirdiği fedakârlıklara hazır olmalıdır. Başrahibe Mitrodora'nın Bakhiana ile konuşmaları bu düşüncenin merkezinde yer alır. Mitrodora, genç kadının manastıra girmesinin gerçek bir inançtan mı, yoksa yaşadığı sıkıntılardan kaçma isteğinden mi kaynaklandığını anlamaya çalışır. Böylece Bakhiana'nın manastıra gelişi, aynı zamanda kendi vicdanını ve gerçek niyetini sorgulama sürecine dönüşür.

Örnek Sahne: Başrahibe Mitrodora, Bakhiana'ya manastır hayatının yalnızca dünyadan uzaklaşmak olmadığını anlatır. Tanrı'ya adanmış bir yaşamın aşk, aile ve dünyevi zevklerden vazgeçmeyi, beden ve ruhu bütünüyle Tanrı'ya adamayı gerektirdiğini söyler. İnsan bazen yaşadığı ağır koşullar nedeniyle dünyadan elini eteğini çekmek isteyebilir; ancak zamanla şüpheler, pişmanlıklar ve iç çatışmalar ortaya çıkabilir. Mitrodora'ya göre gerçek erdem, manastır hayatını samimi bir inanç ve bilinçli bir kararla seçmektir. Bakhiana ise kararını uzun süre düşündüğünü ve manastıra gelişinin geçici bir heves olmadığını söyler. Ancak geçmişinin tamamını henüz anlatmaya hazır olmadığını da kabul eder. Bu sahne, onun Tanrı'ya yönelişinin aynı zamanda kendi geçmişiyle yüzleşme süreci olduğunu gösterir.

Fedakârlık

Fedakârlık, Bakhiana'nın hayatında aldığı kararlarla ortaya çıkar. Genç kadın, geçmişini ve alıştığı hayatı geride bırakarak kendisine yeni bir yol seçer. Bulgaristan'dan ayrılıp manastıra ulaşmak için uzun ve zorlu bir yolculuğa çıkar. Yol boyunca yalnızlık, yorgunluk ve belirsizlikle karşılaşmasına rağmen yolundan dönmez. Bu yolculuk, onun için yalnızca bir yerden başka bir yere gitmek değildir; eski hayatından uzaklaşma ve kendisine yeni bir anlam bulma çabasıdır.

Bakhiana'nın fedakârlığı manastıra ulaştıktan sonra da devam eder. Manastır hayatı, aşktan, aileden ve dünyevi zevklerden vazgeçmeyi gerektirir. Bakhiana bunların kolay olmadığını bilmesine rağmen böyle bir hayatı seçmek ister. Ancak geçmişini tamamen geride bırakmak onun için kolay değildir. Bazı şeyleri hâlâ anlatamaması, geçmişindeki acıların ve bağların içinde yaşamaya devam ettiğini gösterir. Bu nedenle onun fedakârlığı yalnızca sahip olduklarından vazgeçmek değil, kendi geçmişiyle de mücadeleyi içermektedir.

Öyküde fedakârlık, zorunlu bir vazgeçişten çok, insanın inandığı bir amaç uğruna yaptığı bilinçli bir seçim olarak ele alınır. Başrahibe Mitrodora'nın Bakhiana'ya manastır hayatını anlatması da bunu gösterir. Tanrı'ya adanmış bir yaşamın yalnızca istemekle mümkün olmayacağını, insanın kendi arzularından vazgeçmesi ve seçtiği hayatın sorumluluğunu üstlenmesi gerektiğini söyler. Bakhiana ise bütün bunları düşünmüş ve kararını vermiştir. Onun için önemli olan, geçmişinden kaçmak değil, hayatına yeni bir yön verebilmektir.

Örnek Sahne: Bakhiana'nın Bulgaristan'dan ayrılıp manastıra ulaşmak için çıktığı uzun yolculuk, fedakârlığın en açık örneğidir. Yabancı topraklardan geçer, denizi aşar ve birçok güçlüğe katlanır. Geride alıştığı hayatı, güvenliğini ve geçmişindeki bağları bırakır. Manastıra vardığında ise kendisini daha zor ve disiplinli bir yaşamın beklediğini bilir. Buna rağmen kararından vazgeçmez. Başrahibe Mitrodora'nın aşk, aile ve dünyevi zevklerden vazgeçmenin gerekliliğini anlatması, Bakhiana'nın seçtiği hayatın ne kadar büyük bir fedakârlık istediğini ortaya koyar. Bakhiana bütün bunları bilmesine rağmen kendisini Tanrı'ya adamak istediğini söyler. Böylece fedakârlık, onun için yalnızca geçmişinden vazgeçmek değil, inandığı yeni hayatı seçmenin bedeli hâline gelir.

Psikoloji

Yalnızlık:

Yalnızlık, öykünün öne çıkan temalarından biridir. Ancak Bakhiana'nın yaşadığı yalnızlık, yalnızca kimsesiz kalmak anlamına gelmez. O, geçmişinden ve dış dünyanın karmaşasından uzaklaşmak, kendi içine dönmek ve hayatına yeni bir yön vermek için manastırı seçer. Bu nedenle manastır, Bakhiana için hem bir sığınak hem de kendisiyle baş başa kalabileceği bir yerdir. Savaşın, insanların ve günlük hayatın yarattığı karmaşadan uzaklaşarak geçmişini düşünme ve kendisini sorgulama fırsatı bulur.

Bununla birlikte Bakhiana manastırda tamamen yalnız değildir. Başrahibe Mitrodora, Feodora ve Rahibe Ivanna onun yanında yer alır, onu anlamaya ve yeni hayatına alışmasına yardımcı olurlar. Böylece manastırdaki yaşamda yalnızlık ile topluluk iç içe geçer. Bakhiana bir yandan kendi düşünceleriyle baş başa kalırken, diğer yandan kendisine yol gösteren insanların arasında bulunur.

Buradaki yalnızlık, insanlardan kaçmak anlamında değil, insanın kendisini dinleyebilmesi için dünyadan bir süre uzaklaşması anlamındadır. Bakhiana geçmişindeki acıları düşünür, henüz anlatamadığı şeylerle yüzleşmeye çalışır ve hayatının geri kalanını nasıl sürdüreceğine karar verir. Bu yönüyle yalnızlık, onun için bir yük olmaktan çok, manevi değişiminin ve kendisini yeniden bulma çabasının bir parçasıdır.

Örnek Sahne: Bakhiana, sabahın erken saatlerinde manastırın taş basamaklarında tek başına oturur. Manastır yavaş yavaş uyanırken o, dış dünyadan gelen seslere aldırılmaz. Uçaklar geçer, deniz hareketlenir, ada günlük yaşamına başlar; ancak Bakhiana bunların hiçbirine tepki vermez. Sessizce oturup yolculuğunu, geride bıraktıklarını ve bundan sonraki hayatını düşünür. Fiziksel olarak yalnızdır, fakat bu yalnızlığı kendisi seçmiştir. Manastırın sessizliği, geçmişinden uzaklaşıp kendi iç dünyasına dönmesine yardımcı olur. Bu sahne, Bakhiana'nın hem dış dünyadan hem de eski hayatından uzaklaşmasını açıkça gösterir.

Dünyadan Vazgeçiş

Bakhiana'nın manastıra girmesi, dış dünyaya ait maddi ve duygusal bağlardan bilinçli olarak vazgeçmesi anlamına gelir. Kişisel eşyalarını, rahatını ve alıştığı hayatı geride bırakır. Daha önce sürdürdüğü öğretmenlik hayatından, geçmişteki duygusal bağlarından ve ailesiyle olan ilişkilerinden de uzaklaşır. Ancak bu vazgeçiş hayata karşı ilgisizliğinden kaynaklanmaz. Bakhiana, kendisini bütünüyle Tanrı'ya adamak istediği için böyle bir hayatı seçer.

Dünyevi bağlardan uzaklaşarak dua etmek, düşünmek ve kendisini manevi açıdan geliştirmek için yeni bir hayat kurmaya çalışır. Artık yaşamını geçici zevkler ve kişisel istekler yerine inanç, manevi disiplin ve Tanrı'ya bağlılık üzerine kurmak ister. Bu nedenle onun vazgeçışı yalnızca sahip olduklarını bırakmak değil, hayatının yönünü bilinçli olarak değiştirmektir. Bakhiana, geçmişinden uzaklaşarak kendisini seçtiği manevi yaşama hazırlamaktadır.

Örnek Sahne: Başrahibe Mitrodora, Bakhiana'ya daha önce evlenip evlenmediğini sorar. Bakhiana evlenmediğini, yalnızca nişanlandığını ve daha sonra bu ilişkiyi bitirdiğini söyler. Başrahibe çocuğu olup olmadığını sorduğunda ise olmadığını ve hiçbir zaman da olmayacağını söyler. Geride bıraktığı kimsenin olmadığını, anne babasının ve başka yakınlarının bulunmadığını anlatır. Sağlığının da yerinde olduğunu belirtir. Başrahibe, yakında manastırda kalıp kalamayacağı konusunda rahibelerin kararını öğreneceğini söyler ve Feodora ile Ivanna'nın da bu konuda aynı fikirde olmasını ister. Bakhiana bütün bu soruları sessizce dinler. Bu konuşma, onun geçmişindeki bağların büyük ölçüde geride kaldığını ve kendisini manastır hayatına adanma konusunda kararlı olduğunu gösterir.

Geçmişle Yüzleşme

Öyküde Bakhiana'nın manastıra gelişi, geçmişinden bütünüyle kopamadığını gösterir. Dışarıdan bakıldığında eski hayatını geride bırakmış ve yeni bir yaşam seçmiştir; ancak içinde hâlâ anlatamadığı, kendisiyle hesaplaşması gereken şeyler vardır. Başrahibe Mitrodora'nın soruları da bu nedenle önemlidir. Bakhiana'dan neden geldiğini, geçmişinde ne yaşadığını ve manastır hayatını gerçekten isteyip istemediğini anlamaya çalışır.

Bakhiana her şeyi anlatmayı reddetmez; yalnızca henüz hazır olmadığını söyler. Bu suskunluk, onun geçmişinin hâlâ taşıdığı bir yük olduğunu gösterir. Yaşadıklarını geride bırakabilmek için önce kendi içinde bunlarla hesaplaşması gerekir. Manastırın sessizliği ve dış dünyadan uzaklığı da ona bunun için zaman tanır.

Öykü böylece geçmişten kaçmanın geçmişi tamamen ortadan kaldırmadığını, insanın yeni bir hayat kurabilmesi için önce kendi yaşadıklarıyla yüzleşmesi gerektiğini gösterir. Bakhiana'nın manastıra gelişi bu yüzleşmenin sonu değil, başlangıcıdır.

Örnek Sahne: Başrahibe Mitrodora, Bakhiana'dan manastıra gelişinin nedenini anlatmasını ister. Bakhiana ise geçmişinin tamamını henüz anlatamayacağını söyler. Bazı bağların hâlâ kopmadığını ve kendisiyle mücadele etmek için zamana ihtiyacı olduğunu kabul eder. Buna rağmen manastıra gelişindeki kararlılığından şüphe etmez. Başrahibe de onu zorlamaz ve düşünmesi için zaman tanır. Bu sahne, Bakhiana'nın geçmişini unutmaya değil, onunla yüzleşmeye çalıştığını gösterir.